

כמו לכל מטפל, גם לד"ר רבינוביץ' שמורה הזכות להאשים אחרים בתוצאות המרות של טיפולו בדודו טופז

לא צריך להיות מכשף כדי להבין, שהקול של טופז הועלה באוב מן המשיבות, כדי לשרת צרכים כלכליים ונרקיסטיים. ד"ר רבינוביץ' לא הצטייר עד כה כפנים הרציניות של הדיסציפלינה שהוא מיחז'ין בדבקות רבה כל כך. כמו לכל מטפל, מפרויד ועד היום, גם לו שמורה הזכות לחשוב על הכישלונות הטיפוליים שלו כעל סיפור של "ידידות מופלאה" שעלתה על שרטון, להאשים אחרים בתוצאות המרות של הטיפול בטופז, ואף להמשיך להציג את עצמו כרבי-מג טיפולי וכאיש סודם של שרעים ורוזנים.

דודו טופז הכיר באיחור טרגי בהפיכתו מבדרן לעבריין. בודד בתאו, נפשו לא עמדה בכאב הבושה, האשמה והחרטה. כל מטפל שניחן ביושרה מקצועית והכרה עצמית היה מאפשר גם לעצמו לבוא במגע עם רגשות של אשמה וחרטה לנוכח האחרית הטראגית של מטופל כמו טופז. יש לקוות, שזה מה שקרה גם לד"ר רבינוביץ'. אין הוא מוכרח לשתף את הציבור בחשבון הנפש שעשה כמטפל, אבל יש לצפות כי לכל הפחות יפסיק לשחק עם האמת, יניח למטופלו המפורסם לנוח בשלום על משכבו, ויפסיק להשתמש בו באופן בוטה כל כך ליחסי ציבור.

על הקושי של רבינוביץ' להבחין בין האינטרס האישי שלו לאינטרס של וולתו, אפשר ללמוד גם מהשימוש שהוא נהג לעשות בילדיו בתקשורת על מנת לעורר סימפטיה ולחמוק מביקורת על תיפקודו המקצועי.

בסרט "הקבינט של ד"ר קליגרי", של רוברט וינה, פסיכיאטר מכשף משתמש בהשפעתו ההיפנוטית על מנת לגרום לאחד מעוזריו לרצוח. הסרט האילם מ-1920 היטיב לבטא את הלך הרוח האסקפיסטי ששרר בגרמניה בתום מלחמת העולם הראשונה. כמה מפרשניו המאוחרים קראו את סיפור היחסים הפרוורטיים בין רופא נפש סמכותי ומסואב לבין עוזר הפועל בהשפעתו כמו של לפוטנציאל הדכאני והנפשע, שהיה מגולם במערכת היחסים הכנועה בין הגרמנים לדמויות סמכותיות. שיא הסדרוריות הפוליטית והמוסרית היה בבחירות הפוליטיות הקטסטורפוליות של 1933 ובהרס ובחורבן שבאו בעקבותיהן.

הנוכחות התקשורתית של הפסיכיאטר של המפורסמים נהפכה זה כבר למופע אימים של סמכותנות, בלבול רגשי, שטחיות וקידוש. משהו מטריד קורה במרפאה המשגשגת של דוקטור קליגרי הישראלי. גם אישמירה על חיסיון רפואי של מטופל יכולה לשמש נורת אזהרה למדרון החלקלק שבו נמצאת האתיקה הרפואית והפסיכותרפויטית בחברה מופקרת ההולכת ויוצאת מדעתה.

ד"ר רולניק הוא פסיכיאטר ופסיכואנליטיקאי

הגעתם למשיבון של דוקטור קליגרי

ערן רולניק

ד זה נראה כשפטיאיטר מיוחז'ין מתגלה כמטפל מסוכן. במיגרת מסע יחסי הציבור לספרו החדש הפר הפסיכיאטר ד"ר אילן רבינוביץ' את חובת הסודיות כלפי אחד ממטופליו המפורסמים, הבדרן דודו טופז, ופירסם את הודעת המשיבון האחרון נה שהשאר לו מתא המעצר בטרם שלח יד בנפשו.

רבינוביץ' טען, שילדיו של טופז נתנו את הסכמתם לפרסום הקריאה הנואשת לעזרה. האם אין הוא מכיר את חוק זכויות החור לה, הקובע שאין בסמכות משפחת מטופל, בין בחייו ובין לאחר מותו, להתיר לפרסום פרטים מתיקו הרפואי? האם אינו יודע, כי זכות האדם לפרטיות אינה פוקעת עם פטירתו, וכי רק לבית המ' שפט יש סמכות לשחרר מטפל מחובת הסודיות הרפואית לאחר פטירת מטופל?

אמנם, ידועים מקרים שבהם יורשים של אדם מצביעים על אינ' טרס לגיטימי לחשיפת פרטים מהתיק הרפואי של הנפטר, אך הן כות לפרטיות היא "זכות אישית", ולא "זכות רכושית" העוברת ליורשי המטופל עם פטירתו. אדרבה, דווקא מפני בני משפחתו וכאי מטופל שנפטר "להגנה" מידי מי שטיפל בו בעבר – משום שהדעת נותנת, שדבריים שהשמיע באוזני המטפל נוגעים אליהם בדרך זו אחרת, או עשויים להשפיע על יחסם אליו.

ביחסים טיפוליים קיימת גם אתיקה שמעבר ל"חוק זכויות החור לה", והיא מייחסת חשיבות רבה לשמירה של המטפל על "חומי רי נפש" שהמטופל הפקיד בידיו, גם אם בני משפחתו תובעים את חשיפתם.

אבל ד"ר רבינוביץ' אינו מקבל אחריות לשום היבט של טיפו לו בטופז, והוא ממשיך להפיק רווחים משאריות אבק הכוכבים שהותיר אחריו אחרי מותו. את החלטתו לפרסם כרבים את הוד' עה שטופו השאיר על המשיבון שלו הוא מצדיק ברצון להוכיח, שהתאבדות הבדרן היתה נמנעת אם רק היו מקשיבים לאזהרותיו. אם "ידע" הרופא שטופז עומד לשלוח יד בנפשו, היכן היו כישורי הנבואה שלו בעת שהמצב הנפשי של המטופל שלו הידרדה, ומידת הסכנה שנשקפה ממנו לסיכיו לא נפלה ממידת הסיכון שהיווה כלפי עצמו? טופז, כוכו, תיכנן והוציא לפועל סדרה של התקפות בוטוליות על מעסיקיו לשעבר בטלוויזיה.